

Nagy Ildikó

AKI HATVAN ÉVES...

Bardoly! – szól bele a telefonba azzal a jellegzetes hangsúllyal, amelyről sosem tudható, hogy mi következik utána: névnapi jókívánság vagy egy újabb vérfagyasztó történet a műemlékvédelem helyzetéről, híradás egy új könyvről, „amit magának okvetlenül el kell olvasnia”, esetleg egy szakmai kérdés – rendszerint valaki más számára – vagy egyszerűen csak: „Mi van magával Ildikém? Olyan régen láttam.” Pista telefonjai mindig üdítőek. Híreit részletesen és szuggesztíven adja elő, felháborodva vagy finom gúnnal – mikor mi illik –, és sosem felejt el valami kedveset mondani a hívott félnek, aki egy pillanatra elhiszi, hogy ezt a bókot meg is érdemli.

Nem tudom, hogy mikor találkoztam vele először, mert úgy tűnik, hogy mindig is ismertem. Minden bizonnyal a Művészettörténeti Intézet Lexikon-gyűjteményében ismerkedtünk meg, ahol nemcsak udvarias volt és segítőkész, de olyasmire is felhívta a figyelmemet, amit nem kerestem, mert még a létezéséről sem tudtam. Munkáját sokan egyhangúnak és unalmasnak gondolhatták, ő viszont nemcsak érdeklődéssel, hanem szenvedéllyel végezte. Számon tartotta, hogy ki mivel foglalkozik, és ambicionálta, hogy segíthessen. És ezt mi keményen ki is használtuk.

Amikor megvált az Intézettől, és átment a szüntelenül változó nevű hivatalba, igencsak neheztettem rá. Az indokait persze megértettem, de mégis! Miért megy el? Hiszen tudhatná, hogy nélkülözhetetlen!

Akár tudta, akár nem, valamilyen módon továbbra is jelen volt. Nemcsak a rengeteg cédula utalt rá a dobozokban (kézírása jól felismerhető), hanem a telefonjai is változatlanok maradtak. „Ildikém! Leadok magának néhány cédulát a Galéria portáján. Nahát! Hogy miket írt Jászi Oszkár Vedres Márkról!” Pista rengeteget olvas. Ha olyasmit talál, ami valakinek érdekes lehet, kicédulázza és a cédulákat kézbesíti. A naplókát és az emlékiratokat különösen kedveli, sőt gyűjti, és időnként kölcsön is adja, hosszú határidőre. A Móricz-naplóktól az Ortutay-naplókig sok könyve időzött nálam.

A változó nevű hivatalban Pista révén protekciós vagyok (gondolom, mások is).

A kívánt könyvek kikészítve várnak a könyvtárban, a szobájában pedig egy-egy csésze tea, jó társaság és újabb rémes vagy éppen vidám történetek. Míg Pista általában telefonál, én inkább egy-egy e-maillal keresem meg. Nem tudja-e, hogy hol jelent meg ez vagy az a tanulmány, vajon foglalkozott-e valaki X.Y. építéssel – akár csak egy szakdolgozatban is –, honnan szerezhető meg egy bizonyos könyv, ami nagyon fontosnak tűnik, és így tovább. „Postafordultával” mindig megjön a részletes válasz.

Ha Bardoly Pista semmi mást nem tett volna, mint hogy kiolvasta és sajtó alá rendezte (Markója Csilla szerkesztői közreműködésével) a Mednyánszky-naplókat,

akkor is örök hála kötelezte volna a művészettörténész szakmát. De ennél sokkal többet tett. Kiadta több hazai művészeti folyóirat és a *Műemlékvédelem* első ötven évének repertóriumát. Összeállította (kezdetben Timár Árpáddal, később Markója Csillával) a *Magyar Művészettörténeti Bibliográfiát* 1984-től 1988-ig bezárólag (sajnos senki sem folytatta), és nagy munkája volt *A Magyar Műemlékvédelem Bibliográfiájának* két kötete (1976–1990 és 1991–2000), ez utóbbi több mint 11000 tétel! Természetesen hozzá fordulunk akkor is, ha személyes bibliográfiát kell készíteni egy Festschriftbe, vagy egy emlékezéshez.

Szerkesztője vagy társszerkesztője kiállítási katalógusoknak, tanulmányköteteknek, konferencia-anyagoknak, évkönyveknek, szerkeszti a *Műemlékvédelem* című folyóiratot és egy ideje közreműködik az *Enigma* szerkesztési munkálataiban is. Sajtó alá rendezte Divald Kornél terjedelmes kéziratát (*Felső-Magyarország ingatlan és ingó műemlékeinek lajstroma*), forrásközlései között éppúgy vannak művészlevelek (Markója Csillával), mint műemléki felmérések (Haris Andreával). 2006-ban pedig elkezdte *Adalékok a magyar műemlékvédelem történetéhez* című sorozatát. A szerény cím mögött hatalmas munka van. Rövid, összefoglaló tanulmány után következnek az adott témára vonatkozó dokumentumok, bőséges jegyzetanyaggal. Hasonló forrásközléseket más címeken is megjelentet, a szándék ugyanaz: a magyar műemlékvédelem dokumentumainak módszeres feldolgozása. Felfedezett és bemutatott olyan méltatlanul mellőzött, fontos személyeket, mint Arányi Lajos vagy Kenczler Hugó.

És neki köszönhetjük, hogy megjelentek önálló kötetben Maros Donka tanulmányai.

Kedves Pista! Isten éltesse! Aki hatvan éves, az még nagyon fiatal, és rengeteg munka vár rá. Mi pedig – önző módon – erre a munkára számítunk is.